॥ श्री गुरु गीता ॥

Śrī Guru Gītā

अस्य श्री गुरुगीता स्तोत्रमन्त्रस्य ।

asya śrī gurugītā stotramantrasya |

भगवान् सदाशिव ऋषिः ।

bhagavān sadāśiva ṛṣiḥ |

नानाविधानि छन्दांसि ।

nānāvidhāni chandāṁsi |

श्री गुरुपरमात्मा देवता ।

śrī guruparamātmā devatā |

हं बीजम् ।

haṁ bījam |

सः शक्तिः ।

saḥ śaktiḥ |

क्रों कीलकम् ।

kroṁ kīlakam |

श्री गुरुप्रसादसिद्ध्यर्थे पाठे विनियोगः ॥

śrī guruprasādasiddhyarthe pāṭhe viniyogaḥ ||

॥ ध्यानम् ॥
|| dhyānam ||

हंसाभ्यां परिवृत्तपत्रकमलैर्दिव्यैर्जगत्कारणैर्-

haṁsābhyāṁ parivṛttapatrakamalairdivyairjagatkāraṇair -

विश्वोत्कीर्णमनेकदेहनिलयैः स्वच्छन्दमात्मेच्छया ।

viśvotkīrṇamanekadehanilayaiḥ svacchandamātmecchayā |

तद्द्योतं पदशांभवं तु चरणं दीपाङ्कुरग्राहिणं

taddyotaṁ padaśāmbhavaṁ tu caraṇaṁ dīpāṅkuragrāhiṇaṁ

प्रत्यक्षाक्षरविग्रहं गुरुपदं ध्यायेद्विभुं शाश्वतम् ॥

pratyakṣākṣaravigrahaṁ gurupadaṁ dhyāyedvibhuṁ śāśvatam ||

ऋषय ऊचुः -

ṛṣaya ūcuḥ -

गुह्याद्गुह्यधरा विद्या गुरुगीता विचेतसः ।

guhyādguhyadharā vidyā gurugītā vicetasaḥ |

ब्रूहि नः सूत कृपया शृणुमद्वत्प्रसादकः ॥

brūhi naḥ sūta kṛpayā śṛṇumadvatprasādakaḥ ||

सूत उवाच -

sūta uvāca -

कैलास शिखरे रम्ये भक्तिसन्धाननायकम् ।

kailāsa śikhare ramye bhaktisandhānanāyakam |

प्रणम्य पार्वती भक्त्या शङ्करं पर्यपृच्छत ॥ १ ॥

praṇamya pārvatī bhaktyā śaṅkaraṁ paryapṛcchata || 1||

श्री देव्युवाच -

śrī devyuvāca -

ॐ नमो देवदेवेश परात्परजगद्गुरो ।

om namo devadeveśa parātparajagadguro |

सदाशिव महादेव गुरुदीक्षां प्रदेहि मे ॥ २ ॥

sadāśiva mahādeva gurudīkṣāṁ pradehi me || 2||

केन मार्गेण भो स्वामिन् देहि ब्रह्ममयो भवेत् ।

kena mārgeṇa bho svāmin dehi brahmamayo bhavet |

त्वं कृपां कुरु मे स्वामिन् नमामि चरणौ तव ॥ ३ ॥

tvaṁ kṛpāṁ kuru me svāmin namāmi caraṇau tava || 3||

ईश्वर उवाच -

īśvara uvāca -

ममरूपासि देवि त्वं त्वत्प्रीत्यर्थं वदाम्यहम्।

mamarūpāsi devi tvaṁ tvatprītyarthaṁ vadāmyaham |

लोकोपकारकः प्रश्नो न केनापि कृतः पुरा ॥ ४ ॥

lokopakārakaḥ praśno na kenāpi kṛtaḥ purā || 4||

दुर्लभं त्रिषु लोकेषु तच्छृणुष्व वदाम्यहम्।

durlabhaṁ triṣu lokeṣu tacchṛṇuṣva vadāmyaham |

गुरुं विना ब्रह्म नान्यत्सत्यं सत्यं वरानने ॥ ५ ॥

guruṁ vinā brahma nānyatsatyaṁ satyaṁ varānane || 5||

वेदशास्त्रपुराणानि इतिहासादिकानि च।

vedaśāstrapurāṇāni itihāsādikāni ca |

मन्त्रयन्त्रादिविद्याश्च स्मृतिरुच्चाटनादिकम्॥ ६ ॥

mantrayantrādividyāśca smṛtiruccāṭanādikam || 6||

शैवशाक्तागमादीनि अन्यानि विविधानि च।

śaivaśāktāgamādīni anyāni vividhāni ca |

अपभ्रंशकराणीह जीवानां भ्रान्तचेतसाम्॥ ७ ॥

apabhraṁśakarāṇīha jīvānāṁ bhrāntacetasām || 7||

यज्ञो व्रतं तपो दानं जपस्तीर्थं तथैव च ।

yajño vrataṁ tapo dānaṁ japastīrthaṁ tathaiva ca |

गुरुतत्त्वमविज्ञाय मूढास्ते चरते जनाः ॥ ८ ॥

gurutattvamavijñāya mūḍhāste carate janāḥ || 8||

गुरुर्बुद्ध्यात्मनो नान्यत् सत्यं सत्यं न संशयः ।

gururbuddhyātmano nānyat satyaṁ satyaṁ na saṁśayaḥ |

तल्लाभार्थं प्रयत्नस्तु कर्तव्यो हि मनीषिभिः ॥ ९ ॥

tallābhārthaṁ prayatnastu kartavyo hi manīṣibhiḥ || 9||

गूढ विद्या जगन्माया देहे चाज्ञानसंभवा ।

gūḍha vidyā jaganmāyā dehe cājñānasambhavā |

उदयो यत्प्रकाशेन गुरुशब्देन कथ्यते ॥ १० ॥

udayo yatprakāśena guruśabdena kathyate || 10||

सर्वपापविशुद्धात्मा श्रीगुरोः पादसेवनात् ।

sarvapāpaviśuddhātmā śrīguroḥ pādasevanāt |

देही ब्रह्म भवेद्यस्मात्त्वत्कृपार्थं वदामि ते ॥ ११ ॥

dehī brahma bhavedyasmāttvatkṛpārthaṁ vadāmi te || 11||

गुरुपादांबुजं स्मृत्वा जलं शिरसि धारयेत् ।

gurupādāmbujaṁ smṛtvā jalaṁ śirasi dhārayet |

सर्वतीर्थावगाहस्य संप्राप्नोति फलं नरः ॥ १२ ॥

sarvatīrthāvagāhasya samprāpnoti phalaṁ naraḥ || 12||

शोषणं पापपङ्कस्य दीपनं ज्ञानतेजसाम् ।

śoṣaṇaṁ pāpapaṅkasya dīpanaṁ jñānatejasām |

गुरुपादोदकं सम्यक् संसारार्णवतारकम् ॥ १३ ॥

gurupādodakaṁ samyak saṁsārārṇavatārakam || 13||

अज्ञानमूलहरणं जन्म कर्म निवारणम् ।

ajñānamūlaharaṇaṁ janma karma nivāraṇam |

ज्ञानवैराग्यसिद्ध्यर्थं गुरुपादोदकं पिबेत् ॥ १४ ॥

jñānavairāgyasiddhyarthaṁ gurupādodakaṁ pibet || 14||

गुरोः पादोदकं पीत्वा गुरोरुच्छिष्टभोजनम् ।

guroḥ pādodakaṁ pītvā gurorucchiṣṭabhojanam |

गुरुमूर्तेः सदा ध्यानं गुरुमन्त्रं सदा जपेत् ॥ १५ ॥

gurumūrteḥ sadā dhyānaṁ gurumantraṁ sadā japet || 15||

काशी क्षेत्रं तन्निवासो जाह्नवी चरणोदकम् ।

kāśī kṣetraṁ tannivāso jāhnavī caraṇodakam |

गुरुर्विश्वेश्वरः साक्षात् तारकं ब्रह्म निश्चितम् ॥ १६ ॥

gururviśveśvaraḥ sākṣāt tārakaṁ brahma niścitam || 16||

गुरोः पादोदकं यत्तु गयाऽसौ सोऽक्षयो वटः ।

guroḥ pādodakaṁ yattu gayā'sau so'kṣayo vaṭaḥ |

तीर्थराजः प्रयागश्च गुरुमूर्त्यै नमो नमः ॥ १७ ॥

tīrtharājaḥ prayāgaśca gurumūrtyai namo namaḥ || 17||

गुरुमूर्तिं स्मरेन्नित्यं गुरुनाम सदा जपेत् ।

gurumūrtiṁ smarennityaṁ gurunāma sadā japet |

गुरोराज्ञां प्रकुर्वीत गुरोरन्यन्न भावयेत् ॥ १८ ॥

gurorājñāṁ prakurvīta guroranyanna bhāvayet || 18||

गुरुवक्त्रस्थितं ब्रह्म प्राप्यते तत्प्रसादतः ।

guruvaktrasthitaṁ brahma prāpyate tatprasādataḥ |

गुरोर्ध्यानं सदा कुर्यात्कुलस्त्री स्वपतेर्यथा ॥ १९ ॥

gurordhyānaṁ sadā kuryātkulastrī svapateryathā || 19||

स्वाश्रमं च स्वजातिं च स्वकीर्तिपुष्टिवर्धनम् ।

svāśramaṁ ca svajātiṁ ca svakīrtipuṣṭivardhanam |

एतत्सर्वं परित्यज्य गुरोरन्यन्न भावयेत् ॥ २० ॥

etatsarvaṁ parityajya guroranyanna bhāvayet || 20||

अनन्याश्चिन्तयन्तो मां सुलभं परमं पदम् ।

ananyāścintayanto māṁ sulabhaṁ paramaṁ padam |

तस्मात् सर्वप्रयत्नेन गुरोराराधनं कुरु ॥ २१ ॥

tasmāt sarvaprayatnena gurorārādhanaṁ kuru || 21||

त्रैलोक्ये स्फुटवक्तारो देवाद्यसुरपन्नगाः ।

trailokye sphuṭavaktāro devādyasurapannagāḥ |

गुरुवक्त्रस्थिता विद्या गुरुभक्त्या तु लभ्यते ॥ २२ ॥

guruvaktrasthitā vidyā gurubhaktyā tu labhyate || 22||

गुकारस्त्वन्धकारश्च रुकारस्तेज उच्यते ।

gukārastvandhakāraśca rukārasteja ucyate |

अज्ञानग्रासकं ब्रह्म गुरुरेव न संशयः ॥ २३ ॥

ajñānagrāsakaṁ brahma gurureva na saṁśayaḥ || 23||

गुकारः प्रथमो वर्णो मायादिगुणभासकः ।

gukāraḥ prathamo varṇo māyādiguṇabhāsakaḥ |

रुकारो द्वितीयो ब्रह्म माया भ्रान्ति विनाशनम् ॥ २४ ॥

rukāro dvitīyo brahma māyā bhrānti vināśanam || 24||

एवं गुरुपदं श्रेष्ठं देवानामपि दुर्लभम् ।

evaṁ gurupadaṁ śreṣṭhaṁ devānāmapi durlabham |

हाहा हूहू गणैश्चैव गन्धर्वैश्च प्रपूज्यते ॥ २५ ॥

hāhā hūhū gaṇaiścaiva gandharvaiśca prapūjyate || 25||

ध्रुवं तेषां च सर्वेषां नास्ति तत्त्वं गुरोः परम् ।

dhruvaṁ teṣāṁ ca sarveṣāṁ nāsti tattvaṁ guroḥ param |

आसनं शयनं वस्त्रं भूषणं वाहनादिकम् ॥ २६ ॥

āsanaṁ śayanaṁ vastraṁ bhūṣaṇaṁ vāhanādikam || 26||

साधकेन प्रदातव्यं गुरुसंतोषकारकम् ।

sādhakena pradātavyaṁ gurusantoṣakārakam |

गुरोराराधनं कार्यं स्वजीवित्वं निवेदयेत् ॥ २७ ॥

gurorārādhanaṁ kāryaṁ svajīvitvaṁ nivedayet || 27||

कर्मणा मनसा वाचा नित्यमाराधयेद्गुरुम् ।

karmaṇā manasā vācā nityamārādhayedgurum |

दीर्घदण्डं नमस्कृत्य निर्लज्जो गुरुसन्निधौ ॥ २८ ॥

dīrghadaṇḍaṁ namaskṛtya nirlajjo gurusannidhau || 28||

शरीरमिन्द्रियं प्राणां सद्गुरुभ्यो निवेदयेत् ।

śarīramindriyaṁ prāṇāṁ sadgurubhyo nivedayet |

आत्मदारादिकं सर्वं सद्गुरुभ्यो निवेदयेत् ॥ २९ ॥

ātmadārādikaṁ sarvaṁ sadgurubhyo nivedayet || 29||

कृमिकीटभस्मविष्ठा दुर्गन्धिमलमूत्रकम् ।

kṛmikīṭabhasmaviṣṭhā durgandhimalamūtrakam |

श्लेष्मरक्तं त्वचा मांसं वञ्चयेन्न वरानने ॥ ३० ॥

śleṣmaraktaṁ tvacā māṁsaṁ vañcayenna varānane || 30||

संसारवृक्षमारूढाः पतन्तो नरकार्णवे ।

saṁsāravṛkṣamārūḍhāḥ patanto narakārṇave |

येन चैवोद्धृताः सर्वे तस्मै श्रीगुरवे नमः ॥ ३१ ॥

yena caivoddhṛtāḥ sarve tasmai śrīgurave namaḥ || 31||

गुरुर्ब्रह्मा गुरुर्विष्णुर्गुरुर्देवो महेश्वरः ।

gururbrahmā gururviṣṇurgururdevo maheśvaraḥ |

गुरुरेव परब्रह्म तस्मै श्रीगुरवे नमः ॥ ३२ ॥

gurureva parabrahma tasmai śrīgurave namaḥ || 32||

हेतवे जगतामेव संसारार्णवसेतवे ।

hetave jagatāmeva saṁsārārṇavasetave |

प्रभवे सर्वविद्यानां शम्भवे गुरवे नमः ॥ ३३ ॥

prabhave sarvavidyānāṁ śambhave gurave namaḥ || 33||

अज्ञानतिमिरान्धस्य ज्ञानाञ्जनशलाकया ।

ajñānatimirāndhasya jñānāñjanaśalākayā |

चक्षुरुन्मीलितं येन तस्मै श्रीगुरवे नमः ॥ ३४ ॥

cakṣurunmīlitaṁ yena tasmai śrīgurave namaḥ || 34||

त्वं पिता त्वं च मे माता त्वं बन्धुस्त्वं च देवता ।

tvaṁ pitā tvaṁ ca me mātā tvaṁ bandhustvaṁ ca devatā |

संसारप्रतिबोधार्थं तस्मै श्रीगुरवे नमः ॥ ३५ ॥

saṁsārapratibodhārthaṁ tasmai śrīgurave namaḥ || 35||

यत्सत्येन जगत्सत्यं यत्प्रकाशेन भाति तत् ।

yatsatyena jagatsatyaṁ yatprakāśena bhāti tat |

यदानन्देन नन्दन्ति तस्मै श्रीगुरवे नमः ॥ ३६ ॥

yadānandena nandanti tasmai śrīgurave namaḥ || 36||

यस्य स्थित्या सत्यमिदं यद्भाति भानुरूपतः ।

yasya sthityā satyamidaṁ yadbhāti bhānurūpataḥ |

प्रियं पुत्रादि यत्प्रीत्या तस्मै श्रीगुरवे नमः ॥ ३७ ॥

priyaṁ putradi yatprītyā tasmai śrīgurave namaḥ || 37||

येन चेतयते हीदं चित्तं चेतयते न यम् ।

yena cetayate hīdaṁ cittaṁ cetayate na yam |

जाग्रत्स्वप्नसुषुप्त्यादि तस्मै श्रीगुरवे नमः ॥ ३८ ॥

jāgratsvapnasuṣuptyādi tasmai śrīgurave namaḥ || 38||

यस्य ज्ञानादिदं विश्वं न दृश्यं भिन्नभेदतः ।

yasya jñānādidaṁ viśvaṁ na dṛśyaṁ bhinnabhedataḥ |

सदेकरूपरूपाय तस्मै श्रीगुरवे नमः ॥ ३९ ॥

sadekarūparūpāya tasmai śrīgurave namaḥ || 39||

यस्यामतं तस्य मतं मतं यस्य न वेद सः ।

yasyāmataṁ tasya mataṁ mataṁ yasya na veda saḥ |

अनन्यभाव भावाय तस्मै श्रीगुरवे नमः ॥ ४० ॥

ananyabhāva bhāvāya tasmai śrīgurave namaḥ || 40||

यस्य कारणरूपस्य कार्यरूपेण भाति यत् ।

yasya kāraṇarūpasya kāryarūpeṇa bhāti yat |

कार्यकारणरूपाय तस्मै श्रीगुरवे नमः ॥ ४१ ॥

kāryakāraṇarūpāya tasmai śrīgurave namaḥ || 41||

नानारूपमिदं सर्वं न केनाप्यस्ति भिन्नता ।

nānārūpamidaṁ sarvaṁ na kenāpyasti bhinnatā |

कार्यकारणता चैव तस्मै श्रीगुरवे नमः ॥ ४२ ॥

kāryakāraṇatā caiva tasmai śrīgurave namaḥ || 42||

यदङ्घ्रिकमलद्वन्द्वं द्वन्द्वतापनिवारकम् ।

yadaṅghrikamaladvandvaṁ dvandvatāpanivārakam |

तारकं सर्वदाऽपद्भ्यः श्रीगुरुं प्रणमाम्यहम् ॥ ४३ ॥

tārakaṁ sarvadā'padbhyaḥ śrīguruṁ praṇamāmyaham || 43||

शिवे क्रुद्धे गुरुस्त्राता गुरौ क्रुद्धे शिवो न हि ।

śive kruddhe gurustrātā gurau kruddhe śivo na hi |

तस्मात् सर्वप्रयत्नेन श्रीगुरुं शरणं व्रजेत् ॥ ४४ ॥

tasmāt sarvaprayatnena śrīguruṁ śaraṇaṁ vrajet || 44||

वन्दे गुरुपदद्वन्द्वं वाङ्मनश्चित्तगोचरम्

vande gurupadadvandvaṁ vāṅmanaścittagocaram

श्वेतरक्तप्रभाभिन्नं शिवशक्त्यात्मकं परम् ॥ ४५ ॥

śvetaraktaprabhābhinnaṁ śivaśaktyātmakaṁ param || 45||

गुकारं च गुणातीतं रुकारं रूपवर्जितम् ।

gukāraṁ ca guṇātītaṁ rukāraṁ rūpavarjitam |

गुणातीतस्वरूपं च यो दद्यात्स गुरुः स्मृतः ॥ ४६ ॥

guṇātītasvarūpaṁ ca yo dadyātsa guruḥ smṛtaḥ || 46||

अत्रिनेत्रः सर्वसाक्षी अचतुर्बाहुरच्युतः ।

atrinetraḥ sarvasākṣī acaturbāhuracyutaḥ |

अचतुर्वदनो ब्रह्मा श्रीगुरुः कथितः प्रिये ॥ ४७ ॥

acaturvadano brahmā śrīguruḥ kathitaḥ priye || 47||

अयं मयाञ्जलिर्बद्धो दया सागरवृद्धये ।

ayaṁ mayāñjalirbaddho dayā sāgaravṛddhaye ǀ

यदनुग्रहतो जन्तुश्चित्रसंसारमुक्तिभाक् ॥ ४८ ॥

yadanugrahato jantuścitrasaṁsāramuktibhāk ǀǀ 48ǀǀ

श्रीगुरोः परमं रूपं विवेकचक्षुषोऽमृतम् ।

śrīguroḥ paramaṁ rūpaṁ vivekacakṣuṣo'mṛtam ǀ

मन्दभाग्या न पश्यन्ति अन्धाः सूर्योदयं यथा ॥ ४९ ॥

mandabhāgyā na paśyanti andhāḥ sūryodayaṁ yathā ǀǀ 49ǀǀ

श्रीनाथचरणद्वन्द्वं यस्यां दिशि विराजते ।

śrīnāthacaraṇadvandvaṁ yasyāṁ diśi virājate ǀ

तस्यै दिशे नमस्कुर्याद् भक्त्या प्रतिदिनं प्रिये ॥ ५० ॥

tasyai diśe namaskuryād bhaktyā pratidinaṁ priye ǀǀ 50ǀǀ

तस्यै दिशे सततमञ्जलिरेष आर्ये

tasyai diśe satatamañjalireṣa ārye

प्रक्षिप्यते मुखरितो मधुपैर्बुधैश्च ।

prakṣipyate mukharito madhupairbudhaiśca ǀ

जागर्ति यत्र भगवान्गुरुचक्रवर्ती

jāgarti yatra bhagavāngurucakravartī

विश्वोदय प्रलयनाटकनित्यसाक्षी ॥ ५१ ॥

viśvodaya pralayanāṭakanityasākṣī ǀǀ 51ǀǀ

श्रीनाथादि गुरुत्रयं गणपतिं पीठत्रयं भैरवं

śrīnāthādi gurutrayaṁ gaṇapatiṁ pīṭhatrayaṁ bhairavaṁ

सिद्धौघं बटुकत्रयं पदयुगं दूतीक्रमं मण्डलम् ।

siddhaughaṁ baṭukatrayaṁ padayugaṁ dūtīkramaṁ maṇḍalam ।

वीरान्द्व्यष्टचतुष्क षष्टि नवकं वीरावली पञ्चकं

vīrāndvyaṣṭacatuṣka ṣaṣṭi navakaṁ vīrāvalī pañcakaṁ

श्रीमन्मालिनिमन्त्रराजसहितं वन्दे गुरोर्मण्डलम् ॥ ५२ ॥

śrīmanmālinimantrarājasahitaṁ vande gurormaṇḍalam ।। 52।।

अभ्यस्तैः सकलैः सुदीर्घमनिलैर्व्याधिप्रदैर्दुष्करैः

abhyastaiḥ sakalaiḥ sudīrghamanilairvyādhipradairduṣkaraiḥ

प्राणायामशतैरनेककरणैर्दुःखात्मकैर्दुर्जयैः ।

prāṇāyāmaśatairanekakaraṇairduḥkhātmakairdurjayaiḥ ।

यस्मिन्नभ्युदिते विनश्यति बली वायुः स्वयं तत्क्षणात्

yasminnabhyudite vinaśyati balī vāyuḥ svayaṁ tatkṣaṇāt

प्राप्तुं तत्सहजं स्वभावमनिशं सेवध्वमेकं गुरुम् ॥ ५३ ॥

prāptuṁ tatsahajaṁ svabhāvamaniśaṁ sevadhvamekaṁ gurum ।। 53।।

स्वदेशिकस्यैव शरीरचिन्तनं

svadeśikasyaiva śarīracintanaṁ

भवेदनन्तस्य शिवस्य चिन्तनम् ।

bhavedanantasya śivasya cintanam |

स्वदेशिकस्यैव च नामकीर्तनं

svadeśikasyaiva ca nāmakīrtanaṁ

भवेदनन्तस्य शिवस्य कीर्तनम् ॥ ५४ ॥

bhavedanantasya śivasya kīrtanam || 54||

यत्पादरेणुकणिका कापि संसारवारिधेः ।

yatpādareṇukaṇikā kāpi saṁsāravāridheḥ |

सेतुबन्धायते नाथं देशिकं तमुपास्महे ॥ ५५ ॥

setubandhāyate nāthaṁ deśikaṁ tamupāsmahe || 55||

यस्मादनुग्रहं लब्ध्वा महदज्ञानमुत्सृजेत् ।

yasmādanugrahaṁ labdhvā mahadajñānamutsṛjet |

तस्मै श्रीदेशिकेन्द्राय नमश्चाभीष्टसिद्धये ॥ ५६ ॥

tasmai śrīdeśikendrāya namaścābhīṣṭasiddhaye || 56||

पादाब्जं सर्वसंसारदावानलविनाशकम् ।

pādābjaṁ sarvasaṁsāradāvānalavināśakam |

ब्रह्मरन्ध्रे सिताम्भोजमध्यस्थं चन्द्रमण्डले ॥ ५७ ॥

brahmarandhre sitāmbhojamadhyasthaṁ candramaṇḍale || 57||

अकथादित्रिरेखाब्जे सहस्रदलमण्डले ।

akathāditrirekhābje sahasradalamaṇḍale ।

हंसपार्श्वत्रिकोणे च स्मरेत्तन्मध्यगं गुरुम् ॥ ५८ ॥

haṁsapārśvatrikoṇe ca smarettanmadhyagaṁ gurum ॥ 58॥

सकलभुवनसृष्टिः कल्पिताशेषपुष्टिः

sakalabhuvanasṛṣṭiḥ kalpitāśeṣapuṣṭiḥ

निखिलनिगमदृष्टिः सम्पदां व्यर्थदृष्टिः ।

nikhilanigamadṛṣṭiḥ sampadāṁ vyarthadṛṣṭiḥ ।

अवगुणपरिमार्ष्टिस्तत्पदार्थैकदृष्टिः

avaguṇaparimārṣṭistatpadārthaikadṛṣṭiḥ

भव गुणपरमेष्टिर्मोक्षमार्गैकदृष्टिः ॥ ५९ ॥

bhava guṇaparameṣṭirmokṣamārgaikadṛṣṭiḥ ॥ 59॥

सकलभुवनरङ्गस्थापना स्तम्भयष्टिः

sakalabhuvanaraṅgasthāpanā stambhayaṣṭiḥ

सकरुणरसवृष्टिस्तत्त्वमालासमष्टिः ।

sakaruṇarasavṛṣṭistattvamālāsamaṣṭiḥ ।

सकलसमयसृष्टिः सच्चिदानन्ददृष्टिर्-

sakalasamayasṛṣṭiḥ saccidānandadṛṣṭir-

निवसतु मयि नित्यं श्रीगुरोर्दिव्यदृष्टिः ॥ ६० ॥

nivasatu mayi nityaṁ śrīgurordivyadṛṣṭiḥ ॥ 60॥

अग्निशुद्धसमं तात ज्वाला परिचकाधिया ।

agniśuddhasamaṁ tāta jvālā paricakādhiyā |

मन्त्रराजमिमं मन्येऽहर्निशं पातु मृत्युतः ॥ ६१ ॥

mantrarājamimaṁ manye'harniśaṁ pātu mṛtyutaḥ || 61||

तदेजति तन्नैजति तद्दूरे तत्समीपके ।

tadejati tannaijati taddūre tatsamīpake |

तदन्तरस्य सर्वस्य तदु सर्वस्य बाह्यतः ॥ ६२ ॥

tadantarasya sarvasya tadu sarvasya bāhyataḥ || 62||

अजोऽहमजरोऽहं च अनादिनिधनः स्वयम् ।

ajo'hamajaro'haṁ ca anādinidhanaḥ svayam |

अविकारश्चिदानन्द अणीयान्महतो महान् ॥ ६३ ॥

avikāraścidānanda aṇīyānmahato mahān || 63||

अपूर्वाणां परं नित्यं स्वयंज्योतिर्निरामयम् ।

apūrvāṇāṁ paraṁ nityaṁ svayañjyotirnirāmayam |

विरजं परमाकाशं ध्रुवमानन्दमव्ययम् ॥ ६४ ॥

virajaṁ paramākāśaṁ dhruvamānandamavyayam || 64||

श्रुतिः प्रत्यक्षमैतिह्यमनुमानश्चतुष्टयम् ।

śrutiḥ pratyakṣamaitihyamanumānaścatuṣṭayam |

यस्य चात्मतपो वेद देशिकं च सदा स्मरेत् ॥ ६५ ॥

yasya cātmatapo veda deśikaṁ ca sadā smaret || 65||

मनुञ्च यद्भवं कार्यं तद्वदामि महामते ।

manuñca yadbhavaṁ kāryaṁ tadvadāmi mahāmate |

साधुत्वं च मया दृष्ट्वा त्वयि तिष्ठति सांप्रतम् ॥ ६६ ॥

sādhutvaṁ ca mayā dṛṣṭvā tvayi tiṣṭhati sāmpratam || 66||

अखण्डमण्डलाकारं व्याप्तं येन चराचरम् ।

akhaṇḍamaṇḍalākāraṁ vyāptaṁ yena carācaram |

तत्पदं दर्शितं येन तस्मै श्रीगुरवे नमः ॥ ६७ ॥

tatpadaṁ darśitaṁ yena tasmai śrīgurave namaḥ || 67||

सर्वश्रुतिशिरोरत्नविराजितपदाम्बुजः ।

sarvaśrutiśiroratnavirājitapadāmbujaḥ |

वेदान्ताम्बुजसूर्यो यस्तस्मै श्रीगुरवे नमः ॥ ६८ ॥

vedāntāmbujasūryo yastasmai śrīgurave namaḥ || 68||

यस्य स्मरणमात्रेण ज्ञानमुत्पद्यते स्वयम् ।

yasya smaraṇamātreṇa jñānamutpadyate svayam |

य एव सर्व संप्राप्तिस्तस्मै श्रीगुरवे नमः ॥ ६९ ॥

ya eva sarva samprāptistasmai śrīgurave namaḥ || 69||

चैतन्यं शाश्वतं शान्तं व्योमातीतं निरञ्जनम् ।

caitanyaṁ śāśvataṁ śāntaṁ vyomātītaṁ nirañjanam |

नादबिन्दुकलातीतं तस्मै श्रीगुरवे नमः ॥ ७० ॥

nādabindukalātītaṁ tasmai śrīgurave namaḥ || 70||

स्थावरं जङ्गमं चैव तथा चैव चराचरम् ।

sthāvaraṁ jaṅgamaṁ caiva tathā caiva carācaram ।

व्याप्तं येन जगत्सर्वं तस्मै श्रीगुरवे नमः ॥ ७१ ॥

vyāptaṁ yena jagatsarvaṁ tasmai śrīgurave namaḥ ।। 71।।

ज्ञानशक्तिसमारूढस्तत्त्वमाला विभूषितः ।

jñānaśaktisamārūḍhastattvamālā vibhūṣitaḥ ।

भुक्तिमुक्तिप्रदाता यस्तस्मै श्रीगुरवे नमः ॥ ७२ ॥

bhuktimuktipradātā yastasmai śrīgurave namaḥ ।। 72।।

अनेकजन्मसम्प्राप्तसर्वकर्मविदाहिने ।

anekajanmasamprāptasarvakarmavidāhine ।

स्वात्मज्ञानप्रभावेण तस्मै श्रीगुरवे नमः ॥ ७३ ॥

svātmajñānaprabhāveṇa tasmai śrīgurave namaḥ ।। 73।।

न गुरोरधिकं तत्त्वं न गुरोरधिकं तपः ।

na guroradhikaṁ tattvaṁ na guroradhikaṁ tapaḥ ।

तत्त्वं ज्ञानात्परं नास्ति तस्मै श्रीगुरवे नमः ॥ ७४ ॥

tattvaṁ jñānātparaṁ nāsti tasmai śrīgurave namaḥ ।। 74।।

मन्नाथः श्रीजगन्नाथो मद्गुरुस्त्रिजगद्गुरुः ।

mannāthaḥ śrījagannātho madgurustrijagadguruḥ ।

ममात्मा सर्वभूतात्मा तस्मै श्रीगुरवे नमः ॥ ७५ ॥

mamātmā sarvabhūtātmā tasmai śrīgurave namaḥ ।। 75।।

ध्यानमूलं गुरोर्मूर्तिः पूजामूलं गुरोः पदम् ।

dhyānamūlaṁ gurormūrtiḥ pūjāmūlaṁ guroḥ padam |

मन्त्रमूलं गुरोर्वाक्यं मोक्षमूलं गुरोः कृपा ॥ ७६ ॥

mantramūlaṁ gurorvākyaṁ mokṣamūlaṁ guroḥ kṛpā || 76||

गुरुरादिरनादिश्च गुरुः परमदैवतम् ।

gururādiranādiśca guruḥ paramadaivatam |

गुरोः परतरं नास्ति तस्मै श्रीगुरवे नमः ॥ ७७ ॥

guroḥ parataraṁ nāsti tasmai śrīgurave namaḥ || 77||

सप्तसागरपर्यन्त तीर्थस्नानादिकं फलम् ।

saptasāgaraparyanta tīrthasnānādikaṁ phalam |

गुरोरङ्घ्रिपयोबिन्दुसहस्रांशे न दुर्लभम् ॥ ७८ ॥

guroraṅghripayobindusahasrāṁśe na durlabham || 78||

हरौ रुष्टे गुरुस्त्राता गुरौ रुष्टे न कश्चन ।

harau ruṣṭe gurustrātā gurau ruṣṭe na kaścana |

तस्मात्सर्वप्रयत्नेन श्रीगुरुं शरणं व्रजेत् ॥ ७९ ॥

tasmātsarvaprayatnena śrīguruṁ śaraṇaṁ vrajet || 79||

गुरुरेव जगत्सर्वं ब्रह्मविष्णुशिवात्मकम् ।

gurureva jagatsarvaṁ brahmaviṣṇuśivātmakam |

गुरोः परतरं नास्ति तस्मात्संपूजयेद्गुरुम् ॥ ८० ॥

guroḥ parataraṁ nāsti tasmātsampūjayedgurum || 80||

ज्ञानं विज्ञानसहितं लभ्यते गुरुभक्तितः ।

jñānaṁ vijñānasahitaṁ labhyate gurubhaktitaḥ |

गुरोः परतरं नास्ति ध्येयोऽसौ गुरुमार्गिभिः ॥ ८१ ॥

guroḥ parataraṁ nāsti dhyeyo'sau gurumārgibhiḥ || 81||

यस्मात्परतरं नास्ति नेति नेतीति वै श्रुतिः ।

yasmātparataraṁ nāsti neti netīti vai śrutiḥ |

मनसा वचसा चैव नित्यमाराधयेद्गुरुम् ॥ ८२ ॥

manasā vacasā caiva nityamārādhayedgurum || 82||

गुरोः कृपा प्रसादेन ब्रह्मविष्णुसदाशिवाः ।

guroḥ kṛpā prasādena brahmaviṣṇusadāśivāḥ |

समर्थाः प्रभवादौ च केवलं गुरुसेवया ॥ ८३ ॥

samarthāḥ prabhavādau ca kevalaṁ gurusevayā || 83||

देवकिन्नरगन्धर्वाः पितरो यक्षचारणाः ।

devakinnaragandharvāḥ pitaro yakṣacāraṇāḥ |

मुनयोऽपि न जानन्ति गुरुशुश्रूषणे विधिम् ॥ ८४ ॥

munayo'pi na jānanti guruśuśrūṣaṇe vidhim || 84||

महाहङ्कारगर्वेण तपोविद्याबलान्विताः ।

mahāhaṅkāragarveṇa tapovidyābalānvitāḥ |

संसारकुहरावर्ते घटयन्त्रे यथा घटाः ॥ ८५ ॥

saṁsārakuharāvarte ghaṭayantre yathā ghaṭāḥ || 85||

न मुक्ता देवगन्धर्वाः पितरो यक्षकिन्नराः ।

na muktā devagandharvāḥ pitaro yakṣakinnarāḥ |

ऋषयः सर्वसिद्धाश्च गुरुसेवा पराङ्मुखाः ॥ ८६ ॥

ṛṣayaḥ sarvasiddhāśca gurusevā parāṅmukhāḥ || 86||

ध्यानं शृणु महादेवि सर्वानन्दप्रदायकम् ।

dhyānaṁ śṛṇu mahādevi sarvānandapradāyakam |

सर्वसौख्यकरं नित्यं भुक्तिमुक्तिविधायकम् ॥ ८७ ॥

sarvasaukhyakaraṁ nityaṁ bhuktimuktividhāyakam || 87||

श्रीमत्परब्रह्म गुरुं स्मरामि

śrīmatparabrahma guruṁ smarāmi

श्रीमत्परब्रह्म गुरुं वदामि ।

śrīmatparabrahma guruṁ vadāmi |

श्रीमत्परब्रह्म गुरुं नमामि

śrīmatparabrahma guruṁ namāmi

श्रीमत्परब्रह्म गुरुं भजामि ॥ ८८ ॥

śrīmatparabrahma guruṁ bhajāmi || 88||

ब्रह्मानन्दं परमसुखदं केवलं ज्ञानमूर्तिं

brahmānandaṁ paramasukhadaṁ kevalaṁ jñānamūrtiṁ

द्वन्द्वातीतं गगनसदृशं तत्त्वमस्यादिलक्ष्यम् ।

dvandvātītaṁ gaganasadṛśaṁ tattvamasyādilakṣyam |

एकं नित्यं विमलमचलं सर्वधीसाक्षिभूतं

ekaṁ nityaṁ vimalamacalaṁ sarvadhīsākṣibhūtaṁ

भावातीतं त्रिगुणरहितं सद्गुरुं तं नमामि ॥ ८९ ॥

bhāvātītaṁ triguṇarahitaṁ sadguruṁ taṁ namāmi || 89||

नित्यं शुद्धं निराभासं निराकारं निरञ्जनम् ।

nityaṁ śuddhaṁ nirābhāsaṁ nirākāraṁ nirañjanam |

नित्यबोधं चिदानन्दं गुरुं ब्रह्म नमाम्यहम् ॥ ९० ॥

nityabodhaṁ cidānandaṁ guruṁ brahma namāmyaham || 90||

हृदम्बुजे कर्णिकमध्यसंस्थे

hṛdambuje karṇikamadhyasaṁsthe

सिंहासने संस्थितदिव्यमूर्तिम् ।

siṁhāsane saṁsthitadivyamūrtim |

ध्यायेद्गुरुं चन्द्रकलाप्रकाशं

dhyāyedguruṁ candrakalāprakāśaṁ

चित्पुस्तकाभीष्टवरं दधानम् ॥ ९१ ॥

citpustakābhīṣṭavaraṁ dadhānam || 91||

श्वेताम्बरं श्वेतविलेपपुष्पं

śvetāmbaraṁ śvetavilepapuṣpaṁ

मुक्ताविभूषं मुदितं द्विनेत्रम् ।

muktāvibhūṣaṁ muditaṁ dvinetram |

वामाङ्कपीठस्थितदिव्यशक्तिं

vāmāṅkapīṭhasthitadivyaśaktiṁ

मन्दस्मितं सान्द्रकृपानिधानम् ॥ ९२ ॥

mandasmitaṁ sāndrakṛpānidhānam || 92||

आनन्दमानन्दकरं प्रसन्नं

ānandamānandakaraṁ prasannaṁ

ज्ञानस्वरूपं निजबोधयुक्तम् ।

jñānasvarūpaṁ nijabodhayuktam |

योगीन्द्रमीड्यं भवरोगवैद्यं

yogīndramīḍyaṁ bhavarogavaidyaṁ

श्रीमद्गुरुं नित्यमहं नमामि ॥ ९३ ॥

śrīmadguruṁ nityamahaṁ namāmi || 93||

यस्मिन्सृष्टिस्थितिध्वंसनिग्रहानुग्रहात्मकम् ।

yasminsṛṣṭisthitidhvaṁsanigrahānugrahātmakam |

कृत्यं पञ्चविधं शश्वद्भासते तं नमाम्यहम् ॥ ९४ ॥

kṛtyaṁ pañcavidhaṁ śaśvadbhāsate taṁ namāmyaham || 94||

प्रातः शिरसि शुक्लाब्जे द्विनेत्रं द्विभुजं गुरुम् ।

prātaḥ śirasi śuklābje dvinetraṁ dvibhujaṁ gurum ।

वराभययुतं शान्तं स्मरेत्तं नामपूर्वकम् ॥ ९५ ॥

varābhayayutaṁ śāntaṁ smarettaṁ nāmapūrvakam ।। 95।।

न गुरोरधिकं न गुरोरधिकं

na guroradhikaṁ na guroradhikaṁ

न गुरोरधिकं न गुरोरधिकम् ।

na guroradhikaṁ na guroradhikam ।

शिवशासनतः शिवशासनतः

śivaśāsanataḥ śivaśāsanataḥ

शिवशासनतः शिवशासनतः ॥ ९६ ॥

śivaśāsanataḥ śivaśāsanataḥ ।। 96।।

इदमेव शिवं त्विदमेव शिवं

idameva śivaṁ tvidameva śivaṁ

त्विदमेव शिवं त्विदमेव शिवम् ।

tvidameva śivaṁ tvidameva śivam ।

मम शासनतो मम शासनतो

mama śāsanato mama śāsanato

मम शासनतो मम शासनतः ॥ ९७ ॥

mama śāsanato mama śāsanataḥ ।। 97।।

एवंविधं गुरुं ध्यात्वा ज्ञानमुत्पद्यते स्वयम् ।

evaṁvidhaṁ guruṁ dhyātvā jñānamutpadyate svayam |

तत्सद्गुरुप्रसादेन मुक्तोऽहमिति भावयेत् ॥ ९८ ॥

tatsadguruprasādena mukto'hamiti bhāvayet || 98||

गुरुदर्शितमार्गेण मनःशुद्धिं तु कारयेत् ।

gurudarśitamārgeṇa manaḥśuddhiṁ tu kārayet |

अनित्यं खण्डयेत्सर्वं यत्किञ्चिदात्मगोचरम् ॥ ९९ ॥

anityaṁ khaṇḍayetsarvaṁ yatkiñcidātmagocaram || 99||

ज्ञेयं सर्वस्वरूपं च ज्ञानं च मन उच्यते ।

jñeyaṁ sarvasvarūpaṁ ca jñānaṁ ca mana ucyate |

ज्ञानं ज्ञेयसमं कुर्यान् नान्यः पन्था द्वितीयकः ॥ १०० ॥

jñānaṁ jñeyasamaṁ kuryān nānyaḥ panthā dvitīyakaḥ || 100||

एवं श्रुत्वा महादेवि गुरुनिन्दां करोति यः ।

evaṁ śrutvā mahādevi gurunindāṁ karoti yaḥ |

स याति नरकं घोरं यावच्चन्द्रदिवाकरौ ॥ १०१ ॥

sa yāti narakaṁ ghoraṁ yāvaccandradivākarau || 101||

यावत्कल्पान्तको देहस्तावदेव गुरुं स्मरेत् ।

yāvatkalpāntako dehastāvadeva guruṁ smaret |

गुरुलोपो न कर्तव्यः स्वच्छन्दो यदि वा भवेत् ॥ १०२ ॥

gurulopo na kartavyaḥ svacchando yadi vā bhavet || 102||

हुङ्कारेण न वक्तव्यं प्राज्ञैः शिष्यैः कथञ्चन ।

huṅkāreṇa na vaktavyaṁ prājñaiḥ śiṣyaiḥ kathañcana |

गुरोरग्रे न वक्तव्यमसत्यं च कदाचन ॥ १०३ ॥

guroragre na vaktavyamasatyaṁ ca kadācana || 103||

गुरुं त्वंकृत्य हुंकृत्य गुरुं निर्जित्य वादतः ।

guruṁ tvaṅkṛtya huṅkṛtya guruṁ nirjitya vādataḥ |

अरण्ये निर्जले देशे स भवेद्ब्रह्मराक्षसः ॥ १०४ ॥

araṇye nirjale deśe sa bhavedbrahmarākṣasaḥ || 104||

मुनिभिः पन्नगैर्वाऽपि सुरैर्वा शापितो यदि ।

munibhiḥ pannagairvā'pi surairvā śāpito yadi |

कालमृत्युभयाद्वापि गुरू रक्षति पार्वति ॥ १०५ ॥

kālamṛtyubhayādvāpi gurū rakṣati pārvati || 105||

अशक्ता हि सुराद्याश्च अशक्ता मुनयस्तथा ।

aśaktā hi surādyāśca aśaktā munayastathā |

गुरुशापेन ते शीघ्रं क्षयं यान्ति न संशयः ॥ १०६ ॥

guruśāpena te śīghraṁ kṣayaṁ yānti na saṁśayaḥ || 106||

मन्त्रराजमिदं देवि गुरुरित्यक्षरद्वयम् ।

mantrarājamidaṁ devi gururityakṣaradvayam |

स्मृतिवेदार्थवाक्येन गुरुः साक्षात्परं पदम् ॥ १०७ ॥

smṛtivedārthavākyena guruḥ sākṣātparaṁ padam || 107||

श्रुतिस्मृती अविज्ञाय केवलं गुरुसेवकाः ।

śrutismṛtī avijñāya kevalaṁ gurusevakāḥ |

ते वै संन्यासिनः प्रोक्ता इतरे वेषधारिणः ॥ १०८ ॥

te vai sannyāsinaḥ proktā itare veṣadhāriṇaḥ || 108||

नित्यं ब्रह्म निराकारं निर्गुणं बोधयेत् परम् ।

nityaṁ brahma nirākāraṁ nirguṇaṁ bodhayet param |

सर्वं ब्रह्म निराभासं दीपो दीपान्तरं यथा ॥ १०९ ॥

sarvaṁ brahma nirābhāsaṁ dīpo dīpāntaraṁ yathā || 109||

गुरोः कृपाप्रसादेन आत्मारामं निरीक्षयेत् ।

guroḥ kṛpāprasādena ātmārāmaṁ nirīkṣayet |

अनेन गुरुमार्गेण स्वात्मज्ञानं प्रवर्तते ॥ ११० ॥

anena gurumārgeṇa svātmajñānaṁ pravartate || 110||

आब्रह्म स्तंबपर्यन्तं परमात्मस्वरूपकम् ।

ābrahma stambaparyantaṁ paramātmasvarūpakam |

स्थावरं जङ्गमं चैव प्रणमामि जगन्मयम् ॥ १११ ॥

sthāvaraṁ jaṅgamaṁ caiva praṇamāmi jaganmayam || 111||

वन्देऽहं सच्चिदानन्दं भेदातीतं सदा गुरुम् ।

vande'haṁ saccidānandaṁ bhedātītaṁ sadā gurum |

नित्यं पूर्णं निराकारं निर्गुणं स्वात्मसंस्थितम् ॥ ११२ ॥

nityaṁ pūrṇaṁ nirākāraṁ nirguṇaṁ svātmasaṁsthitam || 112||

परात्परतरं ध्येयं नित्यमानन्दकारकम् ।

parātparataraṁ dhyeyaṁ nityamānandakārakam |

हृदयाकाशमध्यस्थं शुद्धस्फटिकसन्निभम् ॥ ११३ ॥

hṛdayākāśamadhyasthaṁ śuddhasphaṭikasannibham || 113||

स्फटिकप्रतिमारूपं दृश्यते दर्पणे यथा ।

sphaṭikapratimārūpaṁ dṛśyate darpaṇe yathā |

तथात्मनि चिदाकारमानन्दं सोऽहमित्युत ॥ ११४ ॥

tathātmani cidākāramānandaṁ so'hamityuta || 114||

अङ्गुष्ठमात्रपुरुषं ध्यायतश्चिन्मयं हृदि ।

aṅguṣṭhamātrapuruṣaṁ dhyāyataścinmayaṁ hṛdi |

तत्र स्फुरति भावो यः शृणु तं कथयाम्यहम् ॥ ११५ ॥

tatra sphurati bhāvo yaḥ śṛṇu taṁ kathayāmyaham || 115||

अगोचरं तथाऽगम्यं नामरूपविवर्जितम् ।

agocaraṁ tathā'gamyaṁ nāmarūpavivarjitam |

निःशब्दं तद्विजानीयात् स्वभावं ब्रह्म पार्वति ॥ ११६ ॥

niḥśabdaṁ tadvijānīyāt svabhāvaṁ brahma pārvati || 116||

यथा गन्धः स्वभावेन कर्पूरकुसुमादिषु ।

yathā gandhaḥ svabhāvena karpūrakusumādiṣu |

शीतोष्णादि स्वभावेन तथा ब्रह्म च शाश्वतम् ॥ ११७ ॥

śītoṣṇādi svabhāvena tathā brahma ca śāśvatam || 117||

स्वयं तथाविधो भूत्वा स्थातव्यं यत्रकुत्रचित् ।

svayaṁ tathāvidho bhūtvā sthātavyaṁ yatrakutracit |

कीटभ्रमरवत्तत्र ध्यानं भवति तादृशम् ॥ ११८ ॥

kīṭabhramaravattatra dhyānaṁ bhavati tādṛśam || 118||

गुरुध्यानं तथा कृत्वा स्वयं ब्रह्ममयो भवेत् ।

gurudhyānaṁ tathā kṛtvā svayaṁ brahmamayo bhavet |

पिण्डे पदे तथा रूपे मुक्तोऽसौ नात्र संशयः ॥ ११९ ॥

piṇḍe pade tathā rūpe mukto'sau nātra saṁśayaḥ || 119||

श्री पार्वत्युवाच -

śrī pārvatyuvāca -

पिण्डं किं तु महादेव पदं किं समुदाहृतम् ।

piṇḍaṁ kiṁ tu mahādeva padaṁ kiṁ samudāhṛtam |

रूपातीतं च रूपं किमेतदाख्याहि शङ्कर ॥ १२० ॥

rūpātītaṁ ca rūpaṁ kimetadākhyāhi śaṅkara || 120||

श्री महादेव उवाच -

śrī mahādeva uvāca -

पिण्डं कुण्डलिनीशक्तिः पदं हंसमुदाहृतम् ।

piṇḍaṁ kuṇḍalinīśaktiḥ padaṁ haṁsamudāhṛtam |

रूपं बिन्दुरिति ज्ञेयं रूपातीतं निरञ्जनम् ॥ १२१ ॥

rūpaṁ binduriti jñeyaṁ rūpātītaṁ nirañjanam || 121||

पिण्डे मुक्ता पदे मुक्ता रूपे मुक्ता वरानने ।

piṇḍe muktā pade muktā rūpe muktā varānane |

रूपातीते तु ये मुक्तास्ते मुक्ता नात्र संशयः ॥ १२२ ॥

rūpātīte tu ye muktāste muktā nātra saṁśayaḥ || 122||

स्वयं सर्वमयो भूत्वा परं तत्त्वं विलोकयेत् ।

svayaṁ sarvamayo bhūtvā paraṁ tattvaṁ vilokayet |

परात्परतरं नान्यत् सर्वमेतन्निरालयम् ॥ १२३ ॥

parātparataraṁ nānyat sarvametannirālayam || 123||

तस्यावलोकनं प्राप्य सर्वसङ्गविवर्जितः ।

tasyāvalokanaṁ prāpya sarvasaṅgavivarjitaḥ |

एकाकी निःस्पृहः शान्तस्तिष्ठासेत्तत्प्रसादतः ॥ १२४ ॥

ekākī niḥspṛhaḥ śāntastiṣṭhāsettatprasādataḥ || 124||

लब्धं वाऽथ न लब्धं वा स्वल्पं वा बहुलं तथा ।

labdhaṁ vā'tha na labdhaṁ vā svalpaṁ vā bahulaṁ tathā |

निष्कामेनैव भोक्तव्यं सदा संतुष्टचेतसा ॥ १२५ ॥

niṣkāmenaiva bhoktavyaṁ sadā santuṣṭacetasā || 125||

सर्वज्ञपदमित्याहुर्देही सर्वमयो बुधाः ।

sarvajñapadamityāhurdehī sarvamayo budhāḥ |

सदानन्दः सदा शान्तो रमते यत्रकुत्रचित् ॥ १२६ ॥

sadānandaḥ sadā śānto ramate yatrakutracit || 126||

यत्रैव तिष्ठते सोऽपि स देशः पुण्यभाजनम् ।

yatraiva tiṣṭhate so'pi sa deśaḥ puṇyabhājanam ।

मुक्तस्य लक्षणं देवि तवाग्रे कथितं मया ॥ १२७ ॥

muktasya lakṣaṇaṁ devi tavāgre kathitaṁ mayā ।। 127।।

उपदेशस्तथा देवि गुरुमार्गेण मुक्तिदः ।

upadeśastathā devi gurumārgeṇa muktidaḥ ।

गुरुभक्तिस्तथा ध्यानं सकलं तव कीर्तितम् ॥ १२८ ॥

gurubhaktistathā dhyānaṁ sakalaṁ tava kīrtitam ।। 128।।

अनेन यद्भवेत्कार्यं तद्वदामि महामते ।

anena yadbhavetkāryaṁ tadvadāmi mahāmate ।

लोकोपकारकं देवि लौकिकं तु न भावयेत् ॥ १२९ ॥

lokopakārakaṁ devi laukikaṁ tu na bhāvayet ।। 129।।

लौकिकात्कर्मणो यान्ति ज्ञानहीना भवार्णवम् ।

laukikātkarmaṇo yānti jñānahīnā bhavārṇavam ।

ज्ञानी तु भावयेत्सर्वं कर्म निष्कर्म यत्कृतम् ॥ १३० ॥

jñānī tu bhāvayetsarvaṁ karma niṣkarma yatkṛtam ।। 130।।

इदं तु भक्तिभावेन पठते शृणुते यदि ।

idaṁ tu bhaktibhāvena paṭhate śṛṇute yadi ।

लिखित्वा तत्प्रदातव्यं तत्सर्वं सफलं भवेत् ॥ १३१ ॥

likhitvā tatpradātavyaṁ tatsarvaṁ saphalaṁ bhavet ।। 131।।

गुरुगीतात्मकं देवि शुद्धतत्त्वं मयोदितम् ।

gurugītātmakaṁ devi śuddhatattvaṁ mayoditam ।

भवव्याधिविनाशार्थं स्वयमेव जपेत्सदा ॥ १३२ ॥

bhavavyādhivināśārthaṁ svayameva japetsadā ।। 132।।

गुरुगीताक्षरैकं तु मन्त्रराजमिमं जपेत् ।

gurugītākṣaraikaṁ tu mantrarājamimaṁ japet ।

अन्ये च विविधा मन्त्राः कलां नार्हन्ति षोडशीम् ॥ १३३ ॥

anye ca vividhā mantrāḥ kalāṁ nārhanti ṣoḍaśīm ।। 133।।

अनन्तफलमाप्नोति गुरुगीताजपेन तु ।

anantaphalamāpnoti gurugītājapena tu ।

सर्वपापप्रशमनं सर्वदारिद्र्यनाशनम् ॥ १३४ ॥

sarvapāpapraśamanaṁ sarvadāridryanāśanam ।। 134।।

कालमृत्युभयहरं सर्वसङ्कटनाशनम् ।

kālamṛtyubhayaharaṁ sarvasaṅkaṭanāśanam ।

यक्षराक्षसभूतानां चोरव्याघ्रभयापहम् ॥ १३५ ॥

yakṣarākṣasabhūtānāṁ coravyāghrabhayāpaham ।। 135।।

महाव्याधिहरं सर्वं विभूतिसिद्धिदं भवेत् ।

mahāvyādhiharaṁ sarvaṁ vibhūtisiddhidaṁ bhavet ।

अथवा मोहनं वश्यं स्वयमेव जपेत्सदा ॥ १३६ ॥

athavā mohanaṁ vaśyaṁ svayameva japetsadā ।। 136।।

वस्त्रासने च दारिद्र्यं पाषाणे रोगसंभवः ।

vastrāsane ca dāridryaṁ pāṣāṇe rogasambhavaḥ |

मोदिन्यां दुःखमाप्नोति काष्ठे भवति निष्फलम् ॥ १३७ ॥

modinyāṁ duḥkhamāpnoti kāṣṭhe bhavati niṣphalam || 137||

कृष्णाजिने ज्ञानसिद्धिर्मोक्षश्री व्याघ्रचर्मणि ।

kṛṣṇājine jñānasiddhirmokṣaśrī vyāghracarmaṇi |

कुशासने ज्ञानसिद्धिः सर्वसिद्धिस्तु कंबले ॥ १३८ ॥

kuśāsane jñānasiddhiḥ sarvasiddhistu kambale || 138||

कुशैर्वा दूर्वया देवि आसने शुभ्रकंबले ।

kuśairvā dūrvayā devi āsane śubhrakambale |

उपविश्य ततो देवि जपेदेकाग्रमानसः ॥ १३९ ॥

upaviśya tato devi japedekāgramānasaḥ || 139||

ध्येयं शुक्लं च शान्त्यर्थं वश्ये रक्तासनं प्रिये ।

dhyeyaṁ śuklaṁ ca śāntyarthaṁ vaśye raktāsanaṁ priye |

अभिचारे कृष्णवर्णं पीतवर्णं धनागमे ॥ १४० ॥

abhicāre kṛṣṇavarṇaṁ pītavarṇaṁ dhanāgame || 140||

उत्तरे शान्तिकामस्तु वश्ये पूर्वमुखो जपेत् ।

uttare śāntikāmastu vaśye pūrvamukho japet |

दक्षिणे मारणं प्रोक्तं पश्चिमे च धनागमः ॥ १४१ ॥

dakṣiṇe māraṇaṁ proktaṁ paścime ca dhanāgamaḥ || 141||

मोहनं सर्वभूतानां बन्धमोक्षकरं भवेत्।

mohanaṁ sarvabhūtānāṁ bandhamokṣakaraṁ bhavet |

देवराजप्रियकरं सर्वलोकवशं भवेत्॥ १४२॥

devarājapriyakaraṁ sarvalokavaśaṁ bhavet || 142||

सर्वेषां स्तंभनकरं गुणानां च विवर्धनम्।

sarveṣāṁ stambhanakaraṁ guṇānāṁ ca vivardhanam |

दुष्कर्मनाशनं चैव सुकर्मसिद्धिदं भवेत्॥ १४३॥

duṣkarmanāśanaṁ caiva sukarmasiddhidaṁ bhavet || 143||

असिद्धं साधयेत्कार्यं नवग्रहभयापहम्।

asiddhaṁ sādhayetkāryaṁ navagrahabhayāpaham |

दुःस्वप्ननाशनं चैव सुस्वप्नफलदायकम्॥ १४४॥

duḥsvapnanāśanaṁ caiva susvapnaphaladāyakam || 144||

सर्वशान्तिकरं नित्यं तथा वन्ध्यासुपुत्रदम्।

sarvaśāntikaraṁ nityaṁ tathā vandhyāsuputradam |

अवैधव्यकरं स्त्रीणां सौभाग्यदायकं सदा॥ १४५॥

avaidhavyakaraṁ strīṇāṁ saubhāgyadāyakaṁ sadā || 145||

आयुरारोग्यमैश्वर्यपुत्रपौत्रप्रवर्धनम्।

āyurārogyamaiśvaryaputrapautrapravardhanam |

अकामतः स्त्री विधवा जपान्मोक्षमवाप्नुयात्॥ १४६॥

akāmataḥ strī vidhavā japānmokṣamavāpnuyāt || 146||

अवैधव्यं सकामा तु लभते चान्यजन्मनि ।

avaidhavyaṁ sakāmā tu labhate cānyajanmani |

सर्वदुःखभयं विघ्नं नाशयेच्छापहारकम् ॥ १४७ ॥

sarvaduḥkhabhayaṁ vighnaṁ nāśayecchāpahārakam || 147||

सर्वबाधाप्रशमनं धर्मार्थकाममोक्षदम् ।

sarvabādhāpraśamanaṁ dharmārthakāmamokṣadam |

यं यं चिन्तयते कामं तं तं प्राप्नोति निश्चितम् ॥ १४८ ॥

yaṁ yaṁ cintayate kāmaṁ taṁ taṁ prāpnoti niścitam || 148||

कामितस्य कामधेनुः कल्पनाकल्पपादपः ।

kāmitasya kāmadhenuḥ kalpanākalpapādapaḥ |

चिन्तामणिश्चिन्तितस्य सर्वमङ्गलकारकम् ॥ १४९ ॥

cintāmaṇiścintitasya sarvamaṅgalakārakam || 149||

मोक्षहेतुर्जपेन्नित्यं मोक्षश्रियमवाप्नुयात् ।

mokṣaheturjapennityaṁ mokṣaśriyamavāpnuyāt |

भोगकामो जपेद्यो वै तस्य कामफलप्रदम् ॥ १५० ॥

bhogakāmo japedyo vai tasya kāmaphalapradam || 150||

जपेच्छाक्तश्च सौरश्च गाणपत्यश्च वैष्णवः ।

japecchāktaśca sauraśca gāṇapatyaśca vaiṣṇavaḥ |

शैवश्च सिद्धिदं देवि सत्यं सत्यं न संशयः ॥ १५१ ॥

śaivaśca siddhidaṁ devi satyaṁ satyaṁ na saṁśayaḥ || 151||

अथ काम्यजपे स्थानं कथयामि वरानने ।

atha kāmyajape sthānaṁ kathayāmi varānane |

सागरे वा सरित्तीरेऽथवा हरिहरालये ॥ १५२ ॥

sāgare vā sarittīre'thavā hariharālaye || 152||

शक्तिदेवालये गोष्ठे सर्वदेवालये शुभे ।

śaktidevālaye goṣṭhe sarvadevālaye śubhe |

वटे च धात्रीमूले वा मठे वृन्दावने तथा ॥ १५३ ॥

vaṭe ca dhātrīmūle vā maṭhe vṛndāvane tathā || 153||

पवित्रे निर्मले स्थाने नित्यानुष्ठानतोऽपि वा ।

pavitre nirmale sthāne nityānuṣṭhānato'pi vā |

निर्वेदनेन मौनेन जपमेतं समाचरेत् ॥ १५४ ॥

nirvedanena maunena japametaṁ samācaret || 154||

श्मशाने भयभूमौ तु वटमूलान्तिके तथा ।

śmaśāne bhayabhūmau tu vaṭamūlāntike tathā |

सिद्ध्यन्ति धौत्तरे मूले चूतवृक्षस्य सन्निधौ ॥ १५५ ॥

siddhyanti dhauttare mūle cūtavṛkṣasya sannidhau || 155||

गुरुपुत्रो वरं मूर्खस्तस्य सिद्ध्यन्ति नान्यथा ।

guruputro varaṁ mūrkhastasya siddhyanti nānyathā |

शुभकर्माणि सर्वाणि दीक्षाव्रततपांसि च ॥ १५६ ॥

śubhakarmāṇi sarvāṇi dīkṣāvratatapāṁsi ca || 156||

संसारमलनाशार्थं भवपाशनिवृत्तये ।

saṁsāramalanāśārthaṁ bhavapāśanivṛttaye |

गुरुगीताम्भसि स्नानं तत्त्वज्ञः कुरुते सदा ॥ १५७ ॥

gurugītāmbhasi snānaṁ tattvajñaḥ kurute sadā || 157||

स एव च गुरुः साक्षात् सदा सद्ब्रह्मवित्तमः ।

sa eva ca guruḥ sākṣāt sadā sadbrahmavittamaḥ |

तस्य स्थानानि सर्वाणि पवित्राणि न संशयः ॥ १५८ ॥

tasya sthānāni sarvāṇi pavitrāṇi na saṁśayaḥ || 158||

सर्वशुद्धः पवित्रोऽसौ स्वभावाद्यत्र तिष्ठति ।

sarvaśuddhaḥ pavitro'sau svabhāvādyatra tiṣṭhati |

तत्र देवगणाः सर्वे क्षेत्रे पीठे वसन्ति हि ॥ १५९ ॥

tatra devagaṇāḥ sarve kṣetre pīṭhe vasanti hi || 159||

आसनस्थः शयानो वा गच्छंस्तिष्ठन् वदन्नपि ।

āsanasthaḥ śayāno vā gacchaṁstiṣṭhan vadannapi |

अश्वारूढो गजारूढः सुप्तो वा जागृतोऽपि वा ॥ १६० ॥

aśvārūḍho gajārūḍhaḥ supto vā jāgṛto'pi vā || 160||

शुचिष्मांश्च सदा ज्ञानी गुरुगीताजपेन तु ।

śuciṣmāṁśca sadā jñānī gurugītājapena tu |

तस्य दर्शनमात्रेण पुनर्जन्म न विद्यते ॥ १६१ ॥

tasya darśanamātreṇa punarjanma na vidyate || 161||

समुद्रे च यथा तोयं क्षीरे क्षीरं घृते घृतम् ।

samudre ca yathā toyaṁ kṣīre kṣīraṁ ghṛte ghṛtam |

भिन्ने कुंभे यथाकाशस्तथात्मा परमात्मनि ॥ १६२ ॥

bhinne kumbhe yathākāśastathātmā paramātmani || 162||

तथैव ज्ञानी जीवात्मा परमात्मनि लीयते ।

tathaiva jñānī jīvātmā paramātmani līyate |

ऐक्येन रमते ज्ञानी यत्र तत्र दिवानिशम् ॥ १६३ ॥

aikyena ramate jñānī yatra tatra divāniśam || 163||

एवंविधो महामुक्तः सर्वदा वर्तते बुधः ।

evaṁvidho mahāmuktaḥ sarvadā vartate budhaḥ |

तस्य सर्वप्रयत्नेन भावभक्तिं करोति यः ॥ १६४ ॥

tasya sarvaprayatnena bhāvabhaktiṁ karoti yaḥ || 164||

सर्वसन्देहरहितो मुक्तो भवति पार्वति ।

sarvasandeharahito mukto bhavati pārvati |

भुक्तिमुक्तिद्वयं तस्य जिह्वाग्रे च सरस्वती ॥ १६५ ॥

bhuktimuktidvayaṁ tasya jihvāgre ca sarasvatī || 165||

अनेन प्राणिनः सर्वे गुरुगीता जपेन तु ।

anena prāṇinaḥ sarve gurugītā japena tu |

सर्वसिद्धिं प्राप्नुवन्ति भुक्तिं मुक्तिं न संशयः ॥ १६६ ॥

sarvasiddhiṁ prāpnuvanti bhuktiṁ muktiṁ na saṁśayaḥ || 166||

सत्यं सत्यं पुनः सत्यं धर्म्यं साङ्ख्यं मयोदितम् ।
satyaṁ satyaṁ punaḥ satyaṁ dharmyaṁ sāṅkhyaṁ mayoditam |
गुरुगीतासमं नास्ति सत्यं सत्यं वरानने ॥ १६७ ॥
gurugītāsamaṁ nāsti satyaṁ satyaṁ varānane || 167||

एको देव एकधर्म एकनिष्ठा परं तपः ।
eko deva ekadharma ekaniṣṭhā paraṁ tapaḥ |
गुरोः परतरं नान्यन्नास्ति तत्त्वं गुरोः परम् ॥ १६८ ॥
guroḥ parataraṁ nānyannāsti tattvaṁ guroḥ param || 168||

माता धन्या पिता धन्यो धन्यो वंशः कुलं तथा ।
mātā dhanyā pitā dhanyo dhanyo vaṁśaḥ kulaṁ tathā |
धन्या च वसुधा देवि गुरुभक्तिः सुदुर्लभा ॥ १६९ ॥
dhanyā ca vasudhā devi gurubhaktiḥ sudurlabhā || 169||

शरीरमिन्द्रियं प्राणाश्चार्थः स्वजनबान्धवाः ।
śarīramindriyaṁ prāṇāścārthaḥ svajanabāndhavāḥ |
माता पिता कुलं देवि गुरुरेव न संशयः ॥ १७० ॥
mātā pitā kulaṁ devi gurureva na saṁśayaḥ || 170||

आकल्पजन्मना कोट्या जपव्रततपःक्रियाः ।
ākalpajanmanā koṭyā japavratatapaḥkriyāḥ |
तत्सर्वं सफलं देवि गुरुसंतोषमात्रतः ॥ १७१ ॥
tatsarvaṁ saphalaṁ devi gurusantoṣamātrataḥ || 171||

विद्यातपोबलेनैव मन्दभाग्याश्च ये नराः ।

vidyātapobalenaiva mandabhāgyāśca ye narāḥ |

गुरुसेवां न कुर्वन्ति सत्यं सत्यं वरानने ॥ १७२ ॥

gurusevāṁ na kurvanti satyaṁ satyaṁ varānane || 172||

ब्रह्मविष्णुमहेशाश्च देवर्षिपितृकिन्नराः ।

brahmaviṣṇumaheśāśca devarṣipitṛkinnarāḥ |

सिद्धचारणयक्षाश्च अन्येऽपि मुनयो जनाः ॥ १७३ ॥

siddhacāraṇayakṣāśca anye'pi munayo janāḥ || 173||

गुरुभावः परं तीर्थमन्यतीर्थं निरर्थकम् ।

gurubhāvaḥ paraṁ tīrthamanyatīrthaṁ nirarthakam |

सर्वतीर्थाश्रयं देवि पादाङ्गुष्ठं च वर्तते ॥ १७४ ॥

sarvatīrthāśrayaṁ devi pādāṅguṣṭhaṁ ca vartate || 174||

जपेन जयमाप्नोति चानन्तफलमाप्नुयात् ।

japena jayamāpnoti cānantaphalamāpnuyāt |

हीनकर्म त्यजन्सर्वं स्थानानि चाधमानि च ॥ १७५ ॥

hīnakarma tyajansarvaṁ sthānāni cādhamāni ca || 175||

जपं हीनासनं कुर्वन्हीनकर्मफलप्रदम् ।

japaṁ hīnāsanaṁ kurvanhīnakarmaphalapradam |

गुरुगीतां प्रयाणे वा सङ्ग्रामे रिपुसङ्कटे ॥ १७६ ॥

gurugītāṁ prayāṇe vā saṅgrāme ripusaṅkaṭe || 176||

जपञ्जयमवाप्नोति मरणे मुक्तिदायकम् ।

japañjayamavāpnoti maraṇe muktidāyakam |

सर्वकर्म च सर्वत्र गुरुपुत्रस्य सिद्ध्यति ॥ १७७ ॥

sarvakarma ca sarvatra guruputrasya siddhyati || 177||

इदं रहस्यं नो वाच्यं तवाग्रे कथितं मया ।

idaṁ rahasyaṁ no vācyaṁ tavāgre kathitaṁ mayā |

सुगोप्यं च प्रयत्नेन मम त्वं च प्रिया त्विति ॥ १७८ ॥

sugopyaṁ ca prayatnena mama tvaṁ ca priyā tviti || 178||

स्वामि मुख्यगणेशादि विष्णवादीनां च पार्वति ।

svāmi mukhyagaṇeśādi viṣṇvādīnāṁ ca pārvati |

मनसापि न वक्तव्यं सत्यं सत्यं वदाम्यहम् ॥ १७९ ॥

manasāpi na vaktavyaṁ satyaṁ satyaṁ vadāmyaham || 179||

अतीवपक्वचित्ताय श्रद्धाभक्तियुताय च ।

atīvapakvacittāya śraddhābhaktiyutāya ca |

प्रवक्तव्यमिदं देवि ममात्माऽसि सदा प्रिये ॥ १८० ॥

pravaktavyamidaṁ devi mamātmā'si sadā priye || 180||

अभक्ते वञ्चके धूर्ते पाखण्डे नास्तिके नरे ।

abhakte vañcake dhūrte pākhaṇḍe nāstike nare |

मनसापि न वक्तव्या गुरुगीता कदाचन ॥ १८१ ॥

manasāpi na vaktavyā gurugītā kadācana || 181||

संसारसागरसमुद्धरणैकमन्त्रं

saṁsārasāgarasamuddharaṇaikamantraṁ

ब्रह्मादिदेवमुनिपूजितसिद्धमन्त्रम् ।।

brahmādidevamunipūjitasiddhamantram ||

दारिद्र्यदुःखभवरोगविनाशमन्त्रं

dāridryaduḥkhabhavarogavināśamantraṁ

वन्दे महाभयहरं गुरुराजमन्त्रम् ।। १८२ ।।

vande mahābhayaharaṁ gururājamantram || 182||

।। इति श्रीस्कन्दपुराणे उत्तरखण्डे ईश्वरपार्वतीसंवादे

|| iti śrīskandapurāṇe uttarakhaṇḍe īśvarapārvatīsaṁvāde

गुरुगीता समाप्ता ।।

gurugītā samāptā ||

।। श्री गुरुदेव चरणार्पणमस्तु ।।

|| śrī gurudeva caraṇārpaṇamastu ||